

Nr 152

Av herr **Andersson, Birger**, och herr **Pettersson**, *angående näringslivets lokalisering.*

Frågan om näringslivets lokalisering är ett minst tio år gammalt diskussionsämne som för vart år fått en alltmer konkret innebörd. Särskilt har uppmärksamrats den alltmer växande koncentrationen av industrien till ett fåtal större städer. Det tycks råda en ganska stor enighet om det mindre önskvärda i denna koncentration.

Statsmakterna har på olika sätt visat sitt intresse för denna viktiga fråga och sökt att med olika medel öva inflytande på lokaliseringen. Den statliga verksamhetens förläggning, såväl vad gäller förvaltningen som företagsverksamheten, har sålunda ibland dikterats av lokaliseringspolitiska hänsyn. Byggnadsregleringen har i vissa fall använts som lokaliseringsinstrument. Vidare har också arbetsmarknadsstyrelsen och industriens centrala organisationer etablerat ett samarbete för rådgivning i lokaliseringsfrågor beträffande industrien.

För cirka tre år sedan avgav en av Kungl. Maj:t tillsatt kommitté ett betänkande angående näringslivets lokalisering. Detta blev föremål för proposition till 1952 års riksdag, som fattade vissa beslut i lokaliseringsfrågan. Dessa gick i stort sett ut på att statens inflytande på lokaliseringen skulle vara av konsultativ karaktär. I arbetsmarknadsstyrelsen, som för ändamålet fick en särskild lokaliseringsbyrå, skulle utredningar av lokaliseringspolitisk betydelse göras, och det material som arbetsmarknadsstyrelsen kunde införskaffa skulle användas vid rådgivning åt industriföretagen i lokaliseringsfrågor. Verksamheten skulle till en början ha försökskaraktär. Om behovet av samhällets inflytande på näringslivets lokalisering rådde enighet.

Den av arbetsmarknadsstyrelsen bedrivna försöksverksamheten har nu pågått i tre år. Det skall icke bestridas att denna försöksverksamhet varit av betydelse på det lokaliseringspolitiska området. Arbetsmarknadsstyrelsen torde också kunna peka på några konkreta resultat, där industriföretag lokaliserats i enlighet med lokaliseringsmyndighetens förslag. Å andra sidan måste erinras om att, enär arbetsmarknadsstyrelsens verksamhet endast är av rådgivande karaktär, de reella möjligheterna att hävda samhällets intresse i lokaliseringsfrågor många gånger är obefintliga. Exempel finnes, där det ur samhällssynpunkt utan tvekan skulle varit till gagn att stoppa förläggning av viss industri till någon av de största städerna och i stället lokalisera den till annan ort, men där samhället saknat möjligheterna att öva ett reellt inflytande.

Lokaliseringsfrågan har varit föremål för riksdagens behandling så sent som hösten 1954 bl. a. i samband med av herr Pettersson i Dahl m. fl. väckt motion angående den framtida utformningen av närings- och byggelsestrukturen i landet. Visserligen underströk riksdagen i anledning av denna motion bankoutskottets uttalande att med en omprövning av principerna för lokaliseringsverksamheten borde kunna anstå bl. a. i avvaktan på att ytterligare erfarenheter borde vinnas av den verksamhet som bedrivs för att främst genom upplysning och rådgivning påverka enskilda företags förläggning. Men den välvilliga behandling denna motion över huvud taget fick torde få tolkas som ett utslag av riksdagens alltmer tilltagande intresse för lokaliseringsfrågorna.

Trots förtjänsterna av den nu av statsmakterna drivna upplysande och rådgivande lokaliseringsverksamheten är det uppenbart att denna verksamhet icke är till fyllest, om vi önskar nå effektiva resultat av en lokaliseringspolitisk målsättning, som alla tycks vara ense om. Samhället förfogar i dag icke över några medel för att t. ex. hejda eller minska takten i storstädernas ohämmade expansion. Det synes nödvändigt att staten på ett eller annat sätt skaffar sig dessa medel.

Med anledning av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till 1956 års riksdag i överensstämmelse med vad i motionen förordats.

Stockholm den 26 januari 1955

Birger Andersson

Georg Pettersson
